

**OPAS
ISÄNTÄPERHEILLE**

**VAIHTO-
OPPILASASIAA**

Opas isäntäperheille

Nämä ohjeet on tarkoitettu kaikille isäntäperheen jäsenille taustatiedoksi.

TR-Kielimatkat vastaanottaa vaihto-oppilaita Australiasta, Thaimaasta ja Kanadasta (uusi alue) ja tulevaisuudessa myös Euroopan maista. Vaihto-oppilasohjelman tarkoitus on perehdyttää nuori uuteen kulttuuriin sellaisena kuin esiintyy jokapäiväisessä elämässä. Kyse ei ole ”vaihto-oppilaan viihdyttämisestä” vaan siitä, että hänestä tulee teille uusi perheenjäsen joka jakaa kansanne arjen, koulun, vastuut ja velvollisuudet ja ympäristön. Arjessa on varmaankin haasteita mutta se on myös palkitsevaa ja mahdollistaa kansainvälisyyden.

Vaihto-oppilaat tulevat Suomeen joko yhdeksi tai kahdeksi lukukaudeksi ja ovat yleensä 14-18-vuotiaita. Koulu valikoituu iän perusteella (yläkoulu tai lukio). Vaihto-oppilasohjelma on ehkä hänen ensimmäinen pitempi poissaolonsa kotoa ja toisaalta myös ensimmäinen kerta isäntäperheelle toimia ulkomaalaisen nuoren perheenä.

Perhe

Perhe on tavallinen suomalainen perhe, jolla on omia lapsia tai kokemusta teinien kanssa toimeen tulemisesta. Perhe on kiinnostunut kansainvälisyydestä ja motivoitunut ottamaan vaihto-oppilaan kotiin. Yleensä pyritään siihen, että vaihto-oppilas olisi samassa perheessä koko ohjelman ajan. Mutta jos tämä ei onnistu, niin uusi perhe etsitään tilalle ja ohjelma jatkuu normaalisti.

Kun vaihto-oppilas saapuu Suomeen, niin TR-Kielimatkojen edustaja on häntä vastaanottamassa yhdessä isäntäperheen edustajan kanssa.

Kun vaihto-oppilas on saapunut, purkanut tavaransa omaan huoneeseensa, niin sopeutuminen perheeseen alkaa. Ensimmäinen on sovittava miten hän kutsuu perheen äitiä ja isää. Yleisiä ovat juuri ”äiti” ja ”isä” tai sitten etunimellä riippuen perheen käytännöstä. Muita keskustelun aiheita ovat:

- Kotiavaimet, osallistuminen perheen yhteisiin kotitöihin, oman huoneen päivittäinen siivoaminen etc.
- Aikataulukysymykset kuten herätys, nukkumaanmeno, ruoka-ajat, siivous ja pyykinpesu
- Säännöt kuten esimerkiksi kotiintuloaika arkisin, viikonloppuisin sekä erikoitapauksissa
- Pelisäännöt tietokoneen/puhelimen käyttöön
- Passin ja lentolipun säilyttäminen
- Pre-paid liittymä: TR-Kielimatkat antaa vaihto-oppilaalle kännykän ja etukäteen ladatun sim-kortin perheen kanssa yhteydenpitoa varten.
- Kulkuyhteydet paikkakunnalla -kartta ja polkupyörä (jos mahdollista)
- Mitä vaihto-oppilas haluaa harrastaa
- Pankkikortin käyttö, taskurahat, rahan käyttö
- Muut mahdolliset asiat kuten mitä hän toivoo aamupalaksi, mikä ruoka ei maistu ja niin edelleen.

Muuta

Monet asiat selviävät ajan myötä mutta parempi sopia heti aluksi niistä eikä jättää asioita erilaisten oletusten varaan. Ennen lähtöä vaihto-oppilas on osallistunut omassa maassaan infotilaisuuteen ja siellä on käyty läpi erilaisia suomalaisuuteen liittyviä asioita ja vaihto-oppilasohjelman säännöt. Sauna on ehkä asia josta kannattaa keskustella, sillä alastomuus on eri kulttuureissa hyvin erilaista kuin Suomessa. Jos vaihto-oppilas haluaa olla saunassa uimapuku päällä niin tämä hänelle sallittakoon! Ne asiat jotka on erikseen kiellettyjä on lueteltu ohjelmäsäännöissä kuten esimerkiksi moottoriajoneuvolla ajaminen tai vakava seurustelu -eivät ole sallittuja ohjelman aikana. Lisäksi vaihto-

oppilas on allekirjoittanut vanhempiansa kanssa lähettävän organisaation ohjelmäsäännöt ja luvannut noudattaa niitä.

Omiin ikätovereihinsa vaihto-oppilas tutustuu koulussa tai isäntäperheessä. Perhe voi myös järjestää tervetuliaisjuhlan vaihto-oppilaan esittelemiseksi sukulaisille ja ystäville. **Koti-ikävä**, jos on tullakseen, tulee joko heti tai muutaman viikon kuluttua saapumisesta. Koti-ikävä ei poistu jos hän viettää aikaa yksin omassa huoneessaan ja on yhteydessä kotiin ja ystäviin netin kautta. Vaihto-oppista on syytä rohkaista tutustumaan uusiin ihmisiin, aloittamaan harrastukset ja muutenkin olemaan aktiivinen. Puhuminen auttaa aina ja jos apua tarvitaan niin aluevalvoja voi auttaa.

Koulunkäynti

TR-Kielimatkat on järjestänyt vaihto-oppilaalle koulupaikan paikallisesta yläkoulusta tai lukiosta. Perheen tehtävä on valvoa, että koulunkäynti lähtee hyvin alkuun ja jatkuu säännöllisenä. Monessa koulussa on vaihto-oppilaalla oma tukioppilas joka auttaa asiassa kuin asiassa. Ohjeet ensimmäistä päivää varten tulevat koulusta ja yleensä perheenjäsen saattaa vaihto-oppilaan kouluun ensimmäisenä päivänä. Tarkoitus on että vaihto-oppilaalle tehdään lukujärjestys, annetaan kannettava käyttöön (jos koulu tekee näin). Koulu antaa myös käyttöön kirjat ja muun opetusmateriaalin tai sitten vaihto-oppilas hankkii ne itse. Lukujärjestyksestä ei kannata tehdä liian haastavaa, sillä aineita saa aina lisää myöhemmin. Mutta riittävä määrä tunteja ja opetusta saa ajan tuntumaan mielenkiintoiselta. Turvallisen koulutien neuvominen on myös tärkeää.

Vaihto-oppilaat eivät osaa suomea saapuessaan. TR-Kielimatkat sponsoroi lukukauden mittaisen suomen kielen kurssin kaikille heti ohjelman aluksi. Kurssi on pakollinen osa ohjelmaa. Vaihto-oppilas ostaa itse vaadittavan kirjan. On tärkeää että vaihto-oppilasta kannustetaan käyttämään suomea vaikka se tuntuukin vaikealta. Mitä

nopeammin kieli on hallussa, sitä nopeammin sopeutuminen uuteen kulttuuriin tapahtuu. Ersäkin perhe ratkaisi asian niin, että postasi keltaisia post it -lappuja huonekaluihin ja muihin esineisiin ja näin vaihto-oppilas opetteli uusia sanoja sujuvasti! Kaikki ne vaihto-oppilaat jotka ovat olleet motivoituneita ovat oppineet puhumaan suomea ohjelman aikana. Kielen oppiminenhan on motivaatiosta kiinni!

Yhteenveto

Isäntäperheenä oleminen ei ole monimutkaista. Toki se vaatii tahdikkuutta, empatiaa ja kärsivällisyyttä. Mutta se myös antaa paljon. Isäntäperhe aktivoituu, näköalat laajenevat -ennen kaikkea syntyy pysyviä ystävyys-suhteita, jotka eivät tunne rajoja.

Siispä:

- Ottakaa vaihto-oppilas uudeksi perheenjäseneksi
- Tukekaa häntä aluksi koulun käymisessä ja kielen oppimisessa
- Vaihto-oppilaalta voi vaatia samaa kuin omilta lapsilta, hän myös saa samat oikeudet kuin muut lapset perheessä
- Samanikäisen nuorten seurasta on hyötyä vaihto-oppilaalle ja yleensä alussa ystävien saaminen ei ole helppoa. Perhe voi auttaa esittelemällä ystävien ja sukulaisten nuorisoa vaihto-oppilaalle.

Ensimmäisen illan/viikon kysymykset

Arkisia käytännön tilanteita varten on tehty ensimmäisen illan /viikon kysymyssarja, joka kannattaa käydä läpi vaihto-oppilaan kanssa ensimmäisten päivien aikana. Näin osa mahdollisista ongelmatilanteista voidaan välttää jo ennakoon (väärinkäsitykset, väärät odotukset). Tässä kysymykset sekä suomeksi että englanniksi.

- Kuinka puhuttelen teitä? Siivoanko huoneeni? Siivoanko kylpyhuoneen tai WC:n? Miten hoidan pyykinpesun? Entä

vaatteiden silittämisen? Milloin voin käyttää suihkua? Missä säilytän hygieniatarvikkeet? Voinko käyttää perheen hammastahnaa, saippuaa jne? Millaiset ovat ruoka-ajat? Voinko auttaa keittiössä jotenkin, esimerkiksi pöydän kattamisessa? Siivota ruokapöydän, täyttää tiskikoneen, viedä roskat ulos? Voinko ottaa ruokaa tai juomia itse jääkaapista vai kysynkö aina ensin? Voinko laittaa huoneeni seinälle julisteita tai kuvia? Voinko sisustaa huonettani muuten? Millaiset säännöt koskevat tupakointia ja alkoholia (=täysin kielletty)? Missä voin säilyttää matkalaukkuani? Mihin aikaan minun tulisi herätä ja mennä nukkumaan? Millaiset kotiintuloajat minulla on? Miten suhtaudutte myöhästelyyn? Millaiset säännöt koskevat kavereiden vierailuja? Entä puhelimen ja netin käyttö? Mitä postiosoitetta voin käyttää? Saanko kotiavaimet? Onko perheenjäsenillä erityisiä asioita, joista he eivät pidä? Milloin isäntäperheen jäsenet viettävät syntymäpäiviään? Maksanko omat kuluni jos menemme esimerkiksi perheen kanssa syömään ulos? Onko jotain muuta mitä minun olisi hyvä tietää?

Englanniksi

What do I call you? What do you want me to do in the house in addition to make my bed every day? Always keep my room tidy? Clean the bathroom every time I use it? What is the laundry procedure? Where should I put dirty clothes until wash day? Should I wash my own clothes? Should I do my own ironing? May I use iron, washing machine, sewing machine? Where can I keep my toiletries? When is convenient time for me to use bathroom? May I use bathroom toiletries i.e. toothpaste, soap etc or should I use my own? What time are meals? What can I do to assist at mealtimes: set the table? Clear the table? Help wash dishes? Put the dishes away? Empty garbage? May I help myself to food and drink or must I ask first? What areas of

the house are strictly private? May I put/pictures/posters in my room? May I rearrange my bedroom? What are your rules for me about smoking and alcohol (=strictly forbidden). Where can I store my suitcase? What time must I get up weekdays? On weekends? What time must I go to bed? May I have my friends spend the night? Visit during the day? What are the rules for internet? What address do I use for my incoming mail? Does host family members have any dislikes? What are the birthdays of the host family? How do I get around: to school, locally to the city? Would you like me to phone you if I am more than 30 minutes late? When we go out as a family, should I pay my own meals, drinks?

Vaihto-oppilasohjelman säännöt

Kerromme kaikille vaihto-oppilasperheille ohjelman säännöistä kun tapaamme ennen kuin vaihto-oppilas saapuu. Mutta perheen omat säännöt ovat yhtä tärkeitä ja vaihto-oppilaan on noudatettava niitä. Säännöt takaavat vaihto-oppilaan turvallisuuden ja sääntöjen toistuva rikkominen voi aiheuttaa ohjelman keskeyttämisen ja kotiin lähettämisen.